

Beleidsplan Vereniging Aak 2024-2025

Concept mei 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding: geschiedenis en maatschappelijk belang	3
2. Doelstelling en te verrichten werkzaamheden van de vereniging	5
3. De wijze van verwerving van inkomsten	6
4. Beheer en besteding van het vermogen	6
5. Organogram en bestuursamenstelling, functieomschrijving	6
6. Jaarrekening en balans 2023, begroting 2024	7
7. Meerjarenonderhoudsplan (2024-2029)	8
8. Activiteitenlijst 2024	11
9. Contactgegevens, registratiegegevens.	12

1. Inleiding: geschiedenis en maatschappelijk belang

De nauwe relatie tussen Wieringen en het water wordt al in vroege bronnen beschreven. Van oudsher was naast akkerbouw en veeteelt relatief kleinschalige visserij een belangrijk middel van bestaan. In de 19^e eeuw kwamen tijdens de industrialisatie belangrijke nieuwe transportverbindingen tot stand en ontstond door de groei van de wereldbevolking een grotere afzetmarkt. Door stoomschepen onderhouden lijndiensten vanuit Harlingen naar Hull, Newcastle en Londen en de aanleg van de spoorverbinding Den Helder- Amsterdam openden nieuwe mogelijkheden. Vervoer over langere afstanden werd mede mogelijk door import van ijs uit de Noorse fjorden. Hiervan profiteerde ook de Wieringer visserij welke sterk in omvang toenam. Aan het einde van de 19^e eeuw ontstond de behoefte aan een nieuw scheepstype, met eigenschappen die zijn toegespitst voor gebruik op het Wad. De wiermaaijerij en de schelpdiervisserij op het Wad vereiste ondiep stekende schepen met voldoende laadvermogen, geschikt om droog te vallen. Zo ontstond naast de dieper stekende Lemsteraak de Wieringer aak. De belangrijkste werven bestonden in Friesland en in van Ewijksluis. Zo werd gesproken van Workumer-, Makkumer-, Hindeloper- en Sluizer aken. De grootste werden gebouwd in Workum.

In dit licht begint de ontstaansgeschiedenis van de Wieringer aak WR173.

De Wieringer broers Teun en Dirk Doves bestelden in 1915 een houten Wieringer aak bij de werf van Ulbe Zwolsman voor hun vishandel die was gevestigd in Den Helder. De aak voer onder registratienummer HD77 als viskoopschuit. Niet om mee te vissen maar om op zee vangsten op te kopen en voor de handel te vervoeren naar de vaste wal. De vissers konden op die manier langer op zee blijven. Het schip bleek na een tiental jaren toch te klein en werd in 1926 verkocht. Op 22 december 1926 namen Broer en Cor Wit uit Den Oever de aak over. Het schip werd gebruikt voor visserij met fuiken, de aalkuil, wulkenkorren, botnetten en mosselenkorren. Het registratienummer werd het nummer dat sindsdien in gebruik is: WR173. De naam "Twee Gebroeders" bleef ongewijzigd.

In 1930 kwam de eerste motor in het schip: een Bolinder 1 cilinder 25 pk. In 1960 werd het schip na 34 jaar trouwe dienst vervangen door een stalen kotter en als recreatievaartuig verkocht. Het kreeg de naam "De Vlieter" en staat als zodanig vermeld in het boek "Ronde en Platbodempjachten" van T. Huitema (1962). Een latere eigenaar voer met betalende gasten en deed regelmatig de haven van Den Oever aan. Zo kwam het dat Rinse Zijlsta, schoolhoofd te Oosterland en voorzitter van de Stichting "Oude Wieringen" in 1976 in contact kwam met het schip en de eigenaren en vervolgens initiatieven ontplooidde voor het behoud van dit belangrijke cultuurmonument voor Wieringen. Hij wist een aantal personen van het belang hiervan te overtuigen en de aankoop van het schip mogelijk te maken. Daarbij werd de naam "Twee Gebroeders" weer in ere hersteld. Rondom het schip vormde zich een groep van diverse pluimage: vissers die het varen op een aak zelf nog hadden meegemaakt en mensen die wilden leren of zich wilden inzetten voor het onderhoud. Het eerste grondige onderhoud vond plaats in het najaar van 1978 bij scheepswerf Bültjer in Ditzum (Duitsland, nabij Emden), samen met de werkgroep.

In 1991 zijn de werkgroepen van de Stichting Oud Wieringen overgeheveld naar zelfstandige verenigingen. Zo ontstond de Vereniging Aak die de doelstelling overnam: het behoud van de WR 173 als varend cultuurhistorisch erfgoed en de kennis hieromtrent. De Vereniging Aak werd opgericht op 25 april 1991 door Kees Hos, Annemarie Dekker- Rotgans en Tjeerdo Wieberdink, de bestuursleden van het eerste uur. Qua anciënniteit kent de Vereniging Aak sindsdien geen gelijke. Door de jaren heen is volop geprofiteerd van de nog aanwezige kennis over de visserij en oude scheepstechniek. Sinds haar oprichting heeft de Vereniging Aak aansluiting gevonden bij soortgelijke behoudsorganisaties met als overkoepelende lichamen de Vereniging voor Botterbehoud, de Stichting Stamboek Ronde- en Platbodempjachten en de Federatie Varend Erfgoed Nederland.

Met een bestuur, een bemanningsploeg en een onderhoudsploeg heeft de Vereniging Aak meer dan drie decennia het schip met diverse restauraties en een nieuwe motor in goede staat weten te behouden. Voortdurend is aandacht besteed aan opleiding en training van bemanning, structureel werd deelgenomen aan jaarlijkse evenementen voor klassieke schepen en zijn charters en ledenvaartochten georganiseerd. Ook wordt regelmatig een beroep op de Aak gedaan voor representatieve of speciale dienstverlening.

Er is sprake van een stabiele structuur binnen de vereniging waarin een kern van actieve vrijwilligers geheel belangeloos het voortouw neemt en de trouwe groep leden sympathiseert en financieel steunt. Het ledenaantal is gestaag gegroeid tot boven de 300, waarvan een substantieel deel buiten Wieringen. De Vereniging Aak is financieel gesteund door o.a. de Gemeente Hollands Kroon, de Rabobank en de Stichting Dorpshuizen Westerland.

Jaarlijks vindt in de maand januari een Algemene Ledenvergadering plaats waarin ook de kascontrolecommissie verslag doet. In de maand april ontvangen alle leden een Aakkrant met informatie over het reilen en zeilen van de vereniging en een overzicht van de geplande vaaractiviteiten.

Enkele jaren geleden is in samenwerking met de Gemeente Hollands Kroon een "historische hoek" ingericht, ligplaatsen voorbehouden aan varende historisch erfgoed. Sindsdien ligt de WR173 broederlijk aaneen met de Sluizer aak WR4, het Skuutje WR60 en sinds enige tijd de Makkumer aak WR 179.

De ligplaats van de Aak is in het vaarseizoen in de historische hoek van de haven van Den Oever, daarbuiten (ontdaan van tuigage) in de haven van De Haukes.

De Vereniging telde per 31-12-2023 318 leden. Het bestuur bestaat uit 6 personen, waaronder voorzitter, penningmeester en secretaris. De vereniging kent een BOPS lijst (Bestuur, Onderhoudsploeg, oPstapper, Schipper) waarin een overzicht wordt gegeven van namen en functieomschrijvingen van de actieve leden.

Het bestuur vergadert tweemaandelijks met als vaste agendapunten financiën, vaaragenda, onderhoud en public relations.

Door de COVID 19 pandemie hebben de vaaractiviteiten bijna twee jaar stilgelegen. De restauratie- en onderhoudswerkzaamheden konden worden voortgezet.

Door strak beleid van de penningmeester en kostenbewustheid van de leden staat de vereniging er momenteel gezond voor. Er wordt naar gestreefd om een buffer aan te houden voor onvoorziene onderhoudskosten, hetgeen tot nu toe door de relatief stabiele inkomsten steeds kon worden gerealiseerd.

Maatschappelijk draagvlak is een belangrijke, zo niet belangrijkste motivatie voor alle inspanningen op de WR 173 voor toekomstige generaties te behouden. Het aantal leden is een indicator voor de interesse binnen de samenleving. In de verenigingsstructuur hebben de leden zeggenschap over de koers die wij willen varen. Het bestuur doet voorstellen en neemt de dagelijkse leiding op zich en dient zich elk jaar te verantwoorden. Deelname aan vaartochten bieden tot nu toe het meeste effect voor toename van bekendheid met het schip. Ledenvaartochten, het Vistifal en de Flora- en Visserijdagen in Den Oever

zijn uitgelezen pr- momenten. Uiteraard zijn ook een up-to-date website en regelmatige berichten in sociale media belangrijk. De Vereniging Aak stelt zich ten doel dat een breed publiek kennis kan maken met het fraaie schip en haar zeil kwaliteiten. De jaarcontributie voor lidmaatschap wordt daarom laagdrempelig gehouden.

De Vereniging Aak wordt jaarlijks geconfronteerd met hoge onderhoudskosten. Beleidsmatig worden geen investeringen gedaan die geen direct verband houden met de doelstellingen zoals vermeld in de statuten, lees instandhouding van het schip.

De Vereniging Aak functioneert als volledig zelfstandige entiteit apart van de Stichting ONEW, zij het dat tijdens publieke evenementen in de haven veelal wordt samengewerkt.

Onze missie is het bevorderen van continuïteit van onze huidige rol als beheerder van een varend cultureel monument. Daarvoor zijn steeds nieuwe actieve leden nodig.

Veranderingen in de samenleving leiden ertoe dat het steeds moeilijker wordt om vrijwilligers te vinden voor een functie in het verenigingsleven.

De bevolking vergrijst en de jongere generaties zijn gebonden aan een drukke agenda's en worden overspoeld met mogelijkheden voor de besteding van hun schaarse vrije tijd. M.a.w. er is weinig vrije tijd en de concurrentie is groot. Ook onze vereniging heeft hier mee te maken. Wij beseffen dat jonge aanwas onontbeerlijk is. De komende jaren zullen wij ons moeten focussen op de vraag in hoeverre interesse leeft voor het blijven verwezenlijken van onze doelstelling en hoe en op welke wijze wij deze kunnen stimuleren.

2. Doelstelling en te verrichten werkzaamheden van de vereniging

De Vereniging Aak heeft ten doel:

- a. het in stand houden van oude Wieringer schepen, in het bijzonder vissersschepen en het bevorderen van kennis van deze schepen;
- b. het behoud van nautisch cultureel erfgoed van het voormalig eiland Wieringen, in het bijzonder varende monumenten alsmede het behoud en bevorderen van de kennis hieromtrent

De Vereniging Aak tracht dit doel te bereiken door:

- a. het beheren van de Wieringeraak WR 173;
- b. de WR 173 als varend cultuurhistorisch monument in authentieke staat te behouden;
- c. kennis van het schip, haar geschiedenis en het gebruik ervan te behouden en te verspreiden

3. De wijze van verwerving van inkomsten

De inkomsten van de vereniging zijn als volgt samengesteld:

- bijdragen van onze leden (contributies en extra giften)
- vaartochten (verhuur inclusief bemanning)
  - charters van een halve of een hele dag
  - droogvaldagen
- deelname aan evenementen voor varend erfgoed
- subsidies

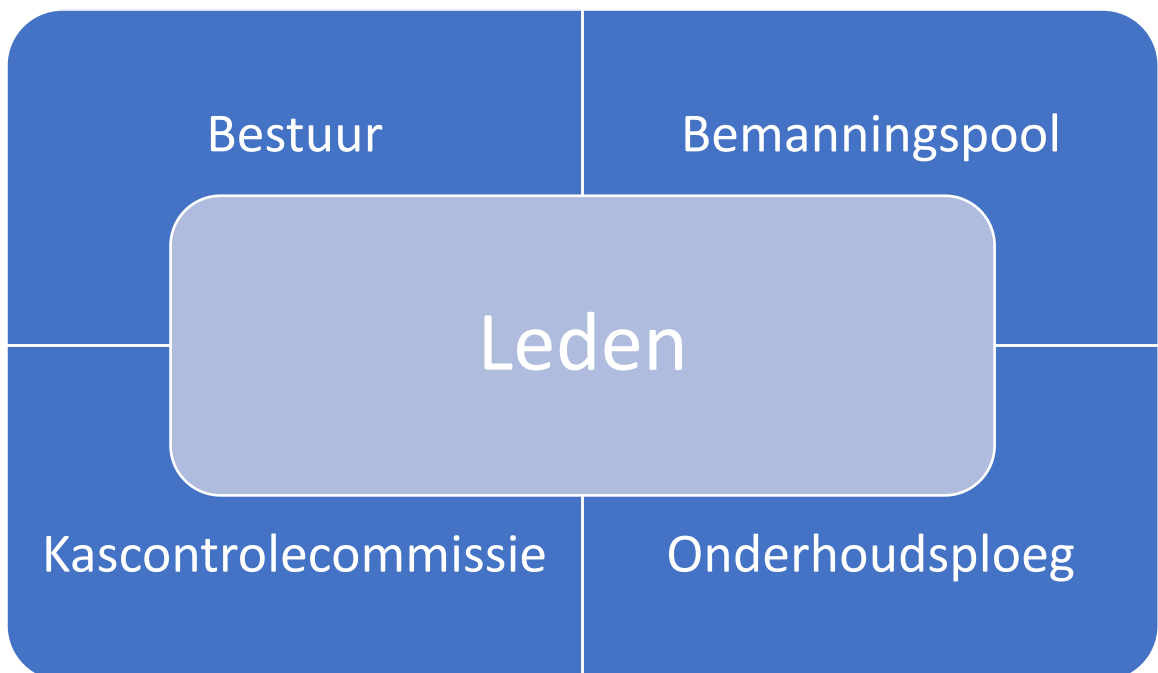
4. Beheer en besteding van het vermogen

Het vermogen van de Vereniging bestaat vrijwel uitsluitend uit een positief banksaldo (rekening courant Rabobank). Formeel maakt de waarde van het schip deel uit van het vermogen, echter de belangstelling voor een dergelijk kosten verslindend vaartuig in de particuliere markt is zeer gering.

Het beheer is een gezamenlijke taak van het bestuur. De penningmeester beheert de ontvangsten en uitgaven, voor banktransacties is een tweede handtekening van de voorzitter nodig. Jaarlijks wordt verantwoording afgelegd tijdens de Algemene Ledenvergadering in januari (aan het begin van het nieuwe boekjaar). Elk boekjaar wordt de financiële administratie gecontroleerd door een kascontrolecommissie.

Het vermogen van de Vereniging Aak wordt volledig besteed aan kosten van materialen en onderhoud, verplichte verzekeringen, lidmaatschappen van zusterverenigingen en voor een bescheiden deel aan public relations. Zie ook de jaarrekening 2023 en begroting 2024 in paragraaf 4. Grondbeginsel is dat alle inkomsten uitsluitend ten goede komen aan de zuivere doelstellingen van de vereniging.

5. Organogram en bestuurssamenstelling, functieomschrijving

Bestuur:

Voorzitter	Bert Jongsma
Secretaris	René de Kort
Penningmeester	Gea Barelds
Lid, coördinator onderhoud	Henk Dikken
Lid, coördinator vaaractiviteiten	Jaap Groen
Lid, adviserend	Egbert van der Molen

Bestuursleden worden voor een periode van 3 jaar verkozen tijdens de ALV, maximaal 3 termijnen. De voorzitter wordt op functie verkozen, de overige bestuursfuncties worden onderling bepaald.

Kascontrolecommissie:

Lid, voor eerste jaar controle
Lid, voor tweede jaar en na 2x controle aftredend

6. Jaarrekening en balans 2023, begroting 2024

Jaarrekening 2023

Inkomsten		Uitgaven	
Saldo Rabobank 01-01-2023	€ 39.539,52	Onderhoud	€ 15.563,95
Opbrengst verhuur en exploitatie	€ 4.513,94	Vaarkosten	€ 327,34
Contributie leden	€ 6.681,70	Verzekeringen	€ 2.495,63
Verkoop aak-artikelen	€ 25,00	Lidmaatschappen en contributies	€ 376,24
Subsidie Hollands Kroon	€ 5.912,44	Representatie- en publiciteitskosten	€ 399,86
Sponsoring	€ 262,73	Bankkosten	€ 346,77
Donaties	€ 0,00	Portokosten	€ 212,10
		Saldo Rabobank 31-12-2023	€ 37.213,44
Totaal	€ 56.935,33	Totaal	€ 56.935,33

Begroting 2024

Inkomsten		Uitgaven	
Saldo Rabobank 01-01-2024	€ 37.213	Onderhoud	€ 9.000
Opbrengst verhuur en exploitatie	€ 2.500	Vaarkosten	€ 500
Contributie leden	€ 5.500	Verzekeringen	€ 4.500
Subsidie Hollands Kroon	PM	Lidmaatschappen en contributies	€ 400
Verkoop aak-artikelen	PM	Representatie en reclamekosten	€ 500
Sponsoring en donaties	PM	Bankkosten	€ 350
		Portokosten	€ 250
		Reservering onvoorzien/restauratie	€ 1.000
		Saldo Rabobank 31-12-2024	€ 28.713
Totaal	€ 45.213	Totaal	€ 45.213

7. Meerjarenonderhoudsplan (2024-2029)

Om een meerjarenonderhoudsplan(MJOP) op te stellen van een stuk historisch erfgoed als de Aak WR173 zal er een basisaanneمة bepaald moeten worden. Dit gaat niet zonder het beschouwen van het onderhoud van de afgelopen 50 jaar, de periode dat deze Aak in beheer van de vereniging is.

De realiteit die daaruit blijkt is dat, bij een dergelijk voornamelijk uit hout bestaande boot, er na 35/40 jaar, z'n 85 tot 90% vernieuwd zal zijn.

Om aan te geven welke zaken er voor dit MJOP in beschouwing worden genomen, zal uit het bovenstaande opgemaakt moeten worden, dat nagenoeg de gehele Aak hierin meegenomen zal moeten worden.

Beschrijving van de slooponderdelen, waarvoor het onderhoud wordt ingepland, met daarin:				
<ul style="list-style-type: none"> • vervangingskosten • levensduur-cyclus • procentueel verstreken levensduur • resterende jaren voor vervanging 				
Benaming	Cyclus in jaren	Perc. Verstr. levensduur	Kostenprijspeil 2024	Rest. jaren
ROMP				
– Plecht en achterdek	30	25%		22,5
– Gangen boven de waterlijn	25	30%		17,5
– Berghout	25	30%		17,5
– Voorsteven	30	25%		22,5
– Achtersteven	30	8%		27,6
– Huuske	25	40%		15
– Gangen onder de waterlijn BB*	25	95%	*€ 7.000,-	1,25*
– Gangen onder de waterlijn SB	25	20%		20
– Spanten, liggers en knieën	30	? (zie opm.)		?
– Het vlak	25	15%		21,25
RONDHOUTEN				
– Mast*	50	80%	**€ 10.000,-	10**
– Giek	50	0%		50
– Kluiverboom*	50	80%	**€ 2.500,-	10**
– Gaffel	50	50%		25
– Zwaarden	30	40%		18
– Roer	25	20%		20
ZEILEN				
– Grootzeil	25	10%		22,5
– Fok	25	10%		22,5
– Kluiver-groot	40	50%		20
– Kluiver-middel*	40	75%		10**
– Kluiver-klein	40	20%		32
– Aap	40	30%		28
– Lijnen en vallen*	5	0%	*€ 1.500,-	5*
– Blokken	20	40%		12

Benaming	Cyclus in jaren	Perc. Verstr. levensduur	Kostenprijspeil 2024	Rest. jaren
MOTORISCHE VOORTSTUWING				
– Scheepsdieselmotor	50	60%	€ 17.000,-	20***
– Keerkoppeling	30	20%		24
– Schroefas	25	20%		20
– Schroef	25	30%		17,5
– Accu's*	10	60%	*€1.000,-	4*
– Jaarlijks motoronderhoud*	1		*€ 250,-	1*
NAVIGATIE en COMMUNICATIE				
– Kompas*	50	80%	*€ 250,-	10**
– Marifoon*	25	75%	*€ 350,-	6,5*
– Navigatie verlichting	35	60%		14
– Kijker*	8	20%		6,5*
VEILIGHEID				
– Zwemvesten*	10	75%	*€ 1.200,-	2,5*
– Brandblussers	10	10%		9
– Jaarlijks oppervlakte behandeling*	1		*€ 800,-	1*

Tabel 1

? Opmerking: Defecte spanten, liggers en knieën zullen zich meestal aandienen als er vervanging van gangen en/of vlak worden uitgevoerd. Daarmee vormen zij een risico op de onderhoudsbegroting.

“Cyclus” en “Verstreken-levensduur” zijn beide inschattingen. Door onderlinge afhankelijkheid en hoge foutpercentages kunnen zij al snel belangrijke wijzigingen in de onderhoudsplanning veroorzaken. Daarbij blijkt dat, wanneer de boot tijdens de jaarlijks voorjaarshellingbeurt uit het water gaat, er na de dan uitgevoerde jaarlijkse inspectie, zich steeds onverwacht correctief onderhoud aandient.

Samenvattend zal een MJOP van meer dan 5 jaar niet zinvol zijn.

Ook onderstaande tabel geeft aan dat de onderhoudskosten van de afgelopen 10 jaar sterk fluctueren.

Onderhoudskosten Aak WR173 over de afgelopen 10 jaar		
	Uitgave preventief en correctief	
2014	€ 1.532,00	
2015	€ 12.000,00	
2016	€ 61.425,00	
2017	€ 3.600,00	
2018	€ 9.000,00	
2019	€ 12.400,00	
2020	€ 6.100,00	
2021	€ 20.274,00	
2022	€ 2.045,00	
2023	€ 15.564,00	
	€ 143.940,00	Totaal afgelopen 10 jaar
2024	€ 9.000,00	Begroting onderhoud
Gemiddelde Jaarlijkse Onderhoudskosten incl. 2016 € 14.394,00		
Gemiddelde Jaarlijkse Onderhoudskosten excl. 50.000,- van 2016 € 9.394,00		

Tabel 2

8. Activiteitenlijst 2024

Datum	Evenement
20 maart	Aak op de helling in Den Helder
26 – 29 april	Zachtebedrace Den Oever
25 mei	Ledenvaardag
26 mei	Reserve dag Ledenvaren
29 mei	Vaartocht oude bemanning
1 juni	Zomer reünie VBB
15 juni	Charter Reinier Dick
20 juni	Res. Droogvaldag 8:34 HW
21 juni	Droogvaldag 9:25 HW
28 – 30 juni	Oostwal Botterwedstrijd Kampen
12 -14 juli	West- Friese Waterweken Medemblik
19 juli	Res. Droogvaldag 7:57 HW
20 juli	Droogvaldag 9:01 HW
2 augustus	Res droogvaldag 8:00 HW
3 augustus	Droogvaldag 9:05 HW
11 augustus	Charter C van Veen
18 augustus	Res Droogvaldag HW8:34
19 augustus	Droogvaldag HW 9:35
23 – 26 augustus	Flora- en Visserijdagen Den Oever
12 – 15 september	Botterdagen Elburg & op een monumentendag
21 sept res 22 sept	ledenvaardag
8 – 10 November	Traditionele Schepenbeurs Den Helder

9. Contactgegevens, registratiegegevens.

Vereniging Aak
www.verenigingaak.nl
secretariaat@verenigingaak.nl
ligplaats: Den Oever

KvK-nummer: 40637062

Registratienummer Federatie Verend Erfgoed Nederland: RVEN ID 94 (Varend Monument)

Stichting Stamboek ronde- en platbodempjachten: SSRP Categorie A plaquette 2353
Categorie A: 'Actief'. Ronde en Platbodempjachten in hun oorspronkelijke vorm, gebouwd vòòr of in 1955 en in hun oorspronkelijke vorm en bouwwijze behouden gebleven of gerestaureerd. Deze schepen kunnen worden opgenomen als "Varend Monument® " in het Register Varend Erfgoed Nederland. (Bron: SSRP.nl)